

verder in dit nummer

Fotoboek

Renata Barnard, predikant van de Doopsgezinde Gemeente Utrecht en columniste van dit blad, heeft een fotoboek samengesteld. De titel: 'Waar is die God van jou?' Het is een drieluik, bestaande uit een persoonlijk verhaal, portret en een fotografische verbeelding van het vertelde.

2

Kursi

Kursi is een belangrijk pelgrims-oord in Israël. In deze omgeving moet het verhaal uit Markus 5 zich hebben afgespeeld, het verjagen van een legioen boze geesten uit een man. Eerste deel van een tweeluik over de opgraving van Kursi door ds Willem Duvekot.

6

Magneet

Utrecht heeft iets magnetisch, vindt ds A.J. Zoutendijk. Hij houdt van de stad en haar afwisseling, waar hij zelf volop aan deelneemt. "Een magneet blijft trekken; zo zie ik ook het evangelie." Een kennismaking als deel in de serie 'Uit den Hof'.

7

Heijkoop

Hans Heijkoop heeft er een onderscheiding bij. Sinds kort is hij drager van de St. Maartenspenning, de penning die het stadsbestuur jaarlijks uitreikt aan een persoon die veel voor de samenleving heeft gedaan.

12

Ad Voogt-fonds gaat kleine en korte projecten financieren

Het dit jaar in het leven geroepen Ad Voogt-fonds gaat per 2008 kleinschalige en kortlopende 'vernieuwende' kerkelijke projecten in Utrecht steunen. Dit heeft het bestuur ('jury') van

het fonds binnen de Protestantse Gemeente Utrecht (PGU) dit najaar besloten. Op dinsdag 22 januari belegt het jonge fonds een brainstormavond voor belangstellenden. PGU-adviseur

mr. Jan Hendriks vertelt daar hoe belangrijk hij dergelijke initiatieven vindt. Het begint om half acht. De organisatoren verwachten een grote opkomst.

Peter van der Ros

Het Vernieuwingsfonds, zoals deze nalatenschap van de in 2004 overleden kerkenraadsvoorzitter Ad Voogt en zijn partner Elt Godlieb (2006) ook wel wordt genoemd, gaat projecten steunen met 10.000 tot 15.000 euro en een looptijd van maximaal twee jaar.

Samenwerking

Samenwerking tussen wijken van de Protestantse Gemeente Utrecht is een pluspunt, maar geen voorwaarde om voor sub-

sidie uit dit fonds in aanmerking te komen. Wel stelt het fondsbestuur dat de wijken minimaal tien tot 25 procent zelf aan een project bijdragen.

Twee keer per jaar, in maart en oktober, kan een aanvraag voor tegemoetkoming in de kosten van een 'vitaliserend' project in de stad bij het Ad Voogt-fonds worden ingediend. Voor de eerste aanvragen tot medefinanciering vanuit het Vernieuwingsfonds is nog geen sluitingsdatum vastgesteld. Die zal rond 1 maart komen te lig-

gen, laat jurylid Wietse Klukhuyn desgevraagd weten.

De brainstormavond in januari (in de Priëlkerk aan de Lessinglaan, te beginnen om 19.30 uur) is bedoeld als algemene toelichting op de start van het fonds in 2008. "Het is een brainstorm, dus bepaald geen beoordeling van eventuele aanvragen voor vernieuwende projecten in wijkgemeenten", aldus Klukhuyn. "Welke aanvragen voor steun uit het Ad Voogt-fonds in aanmerking komen, bepaalt de jury in beslotenheid op een later tijdstip."

Voor assistentie bij de uitwerking van ideeën is de brainstormavond daarentegen juist wel een goede gelegenheid. Klukhuyn: "Wie die avond met een half uitgewerkt plan op de proppen komt, of misschien zelfs maar een pril idee voor een project heeft, kan op die brainstorm mogelijk tot 'Eureka!' komen."

Op de website protestant-utrecht.nl komt een aanvraagformulier te staan. Dit formulier is eveneens opvraagbaar bij het Stedelijk Dienstencentrum van de PGU, telefoon 271 7778.

Van 'Brom' naar 'Brim'

Het College van Kerkrentmeesters (CvK) van de Protestantse Gemeente Utrecht heeft de aandacht gericht op de financiële gevolgen van de overgang van het Besluit rijkssubsidiering onderhoud monumenten ('Brom') naar het Besluit rijkssubsidiering instandhouding monumenten ('Brim'). Deze wijziging is voor de rijksmonumentale kerken gepland om in 2011 in te gaan. Onlangs voerde een delegatie van de PGU bestaande uit de heren L.J.M. Paulussen, adjunct-directeur financiën en gebouwen van de PGU, G.W. van Hoogevest van het gelijknamige architectenbureau, P.A. de Lange, voorzitter van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer (VKB) in de PKN, oud-minister van WVC, L.C. Brinkman en CvK-voorzitter Th.P.G. Kralt, hierover overleg met een aantal betrokkenen en leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. In onderstaand artikel legt Theo Kralt uit wat de overgang van de Brom- naar de Brim-regeling betekent voor de vijf rijksmonumentale binnenstadskerken van de Protestantse Gemeente Utrecht. Kort samengevat komt het er op neer, dat de nieuwe subsidieregeling per 2011 nadelig is ten opzichte van de oude.

Theo Kralt

De Protestantse Gemeente Utrecht (PGU) is eigenaar van vijf rijksmonumentale binnenstadskerken: de Domkerk, de Buurkerk (waarin het nationaal museum van Speelklok tot Pierement is ondergebracht), de Janskerk (veel gebruikt voor stedelijke manifes-

Historisch erfgoed is goed onderhoud waard

* Onderhoud van monumentale kerkgebouwen gaat per 2011 onder een andere rijkssubsidiering vallen. Hier is een restaurateur bezig met het afbrokkelen van een luchtboog aan de Domkerk (foto Van Hoogevest Architecten).

taties), de Jacobikerk en de Nicolaïkerk (naast het Centraal Museum). In PKN-verband dienen hier ook de rijksmonumentale Pieterskerk (Eglise Wallonne) en de Evangelisch-Lutherse Kerk aan de Hamburgerstraat te worden vermeld.

Vanuit de situatie van de PGU heeft het College van Kerkrentmeesters er enkele jaren geleden voor gekozen het volledige eigendom van de vijf rijksmonumentale binnenstads-

kerken te blijven behouden en deze te blijven gebruiken en exploiteren. Dit besluit volgde op een diepgaande analyse van de eigen situatie en na bovendien de omstandigheden van de Protestantse Kerk in andere grotere steden te hebben gezien.

Kapitaal

Voor het te verrichten onderhoud is door de Protestantse Gemeente Utrecht met aanvullingen vanuit de burgerlijke gemeente Utrecht en de provincie een Kapitaal Groot Onderhoud (KGO) bijeengebracht. Vanuit

dit KGO worden de niet-subsidiabele uitgaven voor onderhoud en instandhouding mede bekostigd. Daarnaast vindt per kerkgebouw via de betreffende kerk een dotatie plaats aan het onderhoudsfonds.

Ruim tweederde van het huidige totale kapitaal van € 3.250.000 is afkomstig van de PGU en haar rechtsvoorgangers. In 2005 is het kapitaal met ondersteuning van de gemeente Utrecht en de betreffende kerken uitgebreid.

Zie verder pagina 3: Nieuwe subsidieregeling nadelig

Vespers in Zuid-Oost

Op 2 december is er om 17.00 uur een vesper in de Nicolaïkerk. In het doorgaande leesrooster is Jesaja 8:11-22 aan de beurt: '...donker en somber is het, nacht overal'.

Traditiegetrouw zingt in deze vesper op de eerste zondag van Advent de Marcuscantorij onder leiding van Hanna Rijken.

Het koorgebed 'Hear the voice and prayer' en het 'Magnificat' zijn in deze vesper van de hand van de Thomas Tallis (1505-1585). Naast de chant, psalm 132, van de negentiende eeuwse componist Frederick A.G. Ouseley (1825-1889), zal de Marcuscantorij het versterkte 'Bleibe, Abend will es werden' van de componist Albert Becker (1834-1899) zingen. Albert Becker was enkele generaties later de opvolger van Johann Sebastian Bach in de Thomaskirche te Leipzig. "Blijf bij ons wanneer het duister wordt". Een avondgebed, juist in de adventsperiode waarin we uitzien naar het komende morgenlicht.

Voorganger is Hendrie van Maanen en de organist is Stephen Taylor.

Oecumenische vespers tijdens adventsweken

In de komende adventsweken worden er oecumenische vespers gehouden in de Dagkapel van de Dominicuskerk. 'Goed bericht' luidt het uitnodigende thema voor deze korte vieringen midden in de week als een rustpunt voor bezinning, gebed en samen zingen.

De vespers in de kerk aan de Palestrinastraat in Utrecht-West zijn op donderdag 6 december en op de woensdagen 12 en 19 december. Ze beginnen elke keer om 19.15 uur.

Kerstmarkt Zuilen

De koren Sing Now en Nebarecha houden op vrijdag 7 december van 18.00 tot 22.00 uur en de daarop volgende zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur voor de derde keer in successie een kerstmarkt op het plein in de grote zaal van de Bethelkerk aan de Burg. Norbruislaan 1 in Zuilen.

Het wordt weer een markt waar artikelen als kerstkaarten, kerstbomen, kerststukjes en sfeerartikelen te koop zijn. Oliebollen worden er vers gebakken. Daarnaast zijn er broodjes worst, erwtensoep en glühwein. Tijdens het eten en shoppen treden de koren op, uiteraard al in kerstsfeer.

De opbrengst van de Zuilense kerstmarkt komt ten goede aan beide koren en de wijkgemeente Zuilen. De kerstbomen, kerststukjes en oliebollen zijn vanaf nu te bestellen via bestelformulieren of via de website www.nebarecha.nl.

Voor meer informatie: Arie van Vulpen 06-534 35 626 of Nico Lit 06-225 77 902.

LASTENSTIJGING PROTESTANTSE GEMEENTE UTRECHT DREIGT

Nieuwe subsidieregeling nadelig

(Vervolg van voorpagina)

De huidige subsidieregeling voor het onderhoud van monumenten wordt vervangen door een regeling waarbij tevens de onderdelen die nu buiten het onderhoud vallen (maar wel bij de instandhouding horen), worden opgenomen. Te denken valt aan geluidinstallaties, facilitaire voorzieningen en zaken het gebruik betreffende. Deze verandering is op zichzelf genomen positief. Van het subsidiabel bedrag wordt vervolgens 65 procent in de voorgestelde (Brim-)regeling bijgedragen. Minder positief is dat deze wijziging betaald lijkt te gaan worden door de invoering van een maximumbedrag aan subsidiabel onderhoud. Anders gezegd: de overgang van Brom- naar Brimregeling is nadelig voor de rijksmonumentale kerken van de PGU.

Hiervoor is een nadere toelichting van de wijze waarop wij het onderhoud en de exploitatie hebben ingevuld noodzakelijk. Op basis van het tienjaren-onderhoudsplan voor de periode 2000-2009 bedragen de jaarlijkse lasten van groot onderhoud gemiddeld € 233.000. Hiervan is € 122.000 subsidiabel onderhoud met een subsidie van € 61.000 (oftewel vijftig procent).

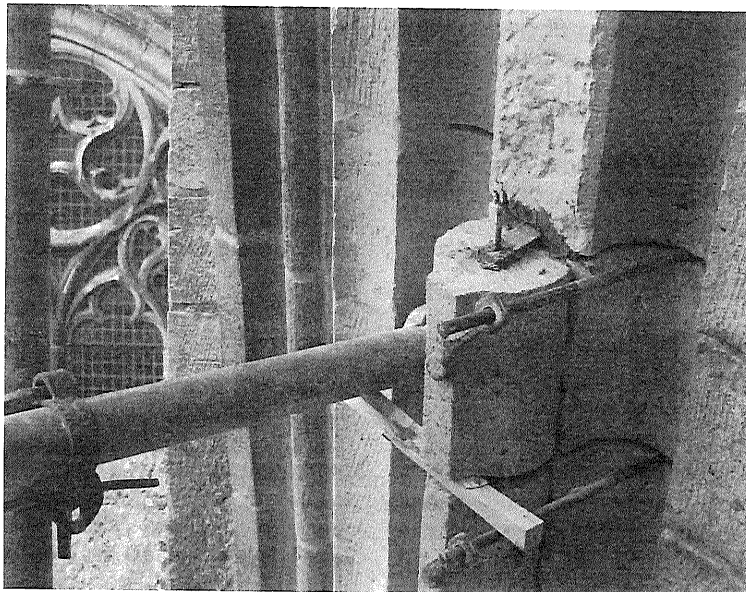
Voor de periode 2010 tot 2019 zou dat inhouden dat de jaarlijkse lasten van groot onderhoud voor de vijf PGU-kerken in de binnenstad gemiddeld € 312.000 zijn. De stijging van € 233.000 naar € 312.000 heeft te maken met enerzijds de prijsinflatie en anderzijds het ouder worden van de kerken, waardoor het onderhoud toeneemt.

Van dit bedrag is binnen de nieuwe voorgestelde Brim-subsidie slechts € 67.000 subsidiabel, als gevolg van het ingestelde maximaal door het rijk te subsidiëren bedrag. Het maximumbedrag aan subsidie bedraagt

€ 3.000.000 in de toekomst niet kan dragen.

Beleidswijziging

Er is daarom een positieve beleidswijziging nodig. De overheid zou rekening moeten

* Gedeeltelijke vervanging van tufstenen neggeblokken in een raam van de Domkerk, bij de zuidgevel van het hoogkoor (foto Van Hoogevest Architecten).

in deze Brim-regeling € 43.000. Voor bijvoorbeeld de Domkerk houdt dit concreet een netto rijksbijdrage voor onderhoud van € 10.750 per jaar in! Voor de vijf binnenstadskerken van de PGU als geheel betekent dit netto een stijging van de eigen bijdragen van € 172.000 (Brom) naar € 269.000 (Brim) per jaar. Bij het ongewijzigd voortzetten van de Brom-regeling ook ná 2009 zou het subsidiabel bedrag aan groot onderhoud jaarlijks gemiddeld € 164.000 bedragen, met een overheidsbijdrage van 50 procent oftewel € 82.000.

Duidelijk is dat de Protestantse Gemeente Utrecht deze stijging van lasten met een juist sluitende begroting van circa

houden met 'bijzondere plaatsen' als Utrecht, waar meer dan twee historische kerkgebouwen – waarvan de Brim lijkt uit te gaan – voor onderhoudssubsidie

in aanmerking komen. Tevens dient de nieuwe subsidieregeling uit te gaan van eigenaren die een zeer grote kerk moeten onderhouden. Bovenal dient er meer geld te komen voor het uit te voeren reguliere onderhoud om de kerken in goede staat te houden.

Inmiddels heeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Ronald Plasterk, per brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat hij onderzoek zal laten verrichten naar de financiële gevolgen van de Brim-regeling voor groepen van (rijks)monumenten. Wij hebben hierbij nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de gevolgen voor het instandhouden en onderhouden van de rijksmonumentale kerken. Het doel hiervan is het toekomstgericht duurzaam veilig stellen van het toekomstig onderhoud van de rijksmonumentale binnenstadskerken.

Meer hierover is te lezen in 'Onderhoud van vijf rijksmonumentale binnenstadskerken in Utrecht' in het magazine Kerkbeheer en onder de kop 'Het onderhoud van de Dom – planning, regelingen en uitdaging' in het blad Bericht van de Stichting Vrienden van de Domkerk. Deze artikelen zijn opvraagbaar bij het Stedelijk Dienstencentrum van de PGU.

Verantwoordelijkheid voor kerkgebouwen

Met de restauratie van de monumentale Utrechtse binnenstadskerken in de periode 1968 tot 1986 waren zeer aanzienlijke bedragen gemoeid. Na het gereedkomen van de restauratie voelden zowel de kerk als de overheid een belangrijke verantwoordelijkheid om de kerken uitstekend te onderhouden en te exploiteren. In een langdurige overeenkomst tussen de PGU, de gemeente Utrecht en de provincie Utrecht – steeds te verlengen met tien jaren – werden vanaf 1990 een aantal afspraken over gebruik en onderhoud vastgelegd. Dit vanuit de optiek van een zorgvuldig kerkelijk en open cultureel en maatschappelijk gebruik in combinatie met een goed beheer en onderhoud. In de Utrechtse situatie is dit naar onze mening en die van de Gemeente Utrecht zeer goed gelukt. De kerken worden in staat van nieuw onderhouden en worden zowel kerkelijk als cultureel en maatschappelijk waardig en ruim benut.

Erna Treurniet

De ontwikkelingen rond het uitdelen van voedsel in Utrecht volg ik van dichtbij. Het groeit. In aantal initiatieven, samenwerking, hoeveelheid voedsel, aantal mensen, logistiek. Een bont gezelschap van mensen is erbij betrokken: leveranciers, koeriers en klanten; inpakkers, uitdelers en afnemers; mensen

Voedselhulp

GEUZENWIJK

die het vanuit hun werk doen, naast hun werk of als hun werk. Mensen die geven en mensen die ontvangen.

Er is veel discussie over voedselhulp – ook in Utrecht. Armoede dient structureel bestreden te worden. Dit is een taak van de overheid. In Nederland hoeft niemand honger te lijden. Er zijn mensen die geen geld overhouden voor eten. Wat er aan eten wordt weggegooid! Voedselhulp is een premie op schulden maken. Het zijn altijd dezelfde die profiteren. Ik blijf liever op een houtje dan dat ik een voedselpakket ga halen. Voedselhulp is terugkeer naar liefdadigheid die mensen klein en afhankelijk maakt. Zakelijke, politieke, ethische overwegingen.

Vanuit mijn ervaringen in de buurt steun ik het uitdelen van voedsel. Je gooit niet weg waar een ander mogelijk iets aan kan hebben. Je wacht niet met helpen tot de zaak structureel gere-

geld is. Vind ik. Maar ik ken ook de verhalen van vroeger en nu over liefdadigheid, die mensen hun waardigheid ontnemen.

Hoe kun je doen aan voedselhulp die mensen hoog houdt?

Er zijn mensen die graag geven, er zijn mensen die graag ontvangen. Er zijn mensen die weigeren te geven, er zijn mensen die weigeren te ontvangen.

Geven kan teveel zijn. Opdringen. De ander vóór zijn, negëren of klein maken. Jezelf buiten schot houden, tot sloof maken, uitputten. – Altijd al moeten geven? Nooit mogen geven? Weinig of niet ontvangen? Of te veel gekregen en klein gehouden?

Ontvangen kan teveel zijn. Nemen, pakken, graaien, eisen. De ander vóór zijn, negëren, klein maken. Jezelf groot maken of puur overleven. – Altijd al alles gekregen? Of juist heel veel tekort gekomen? Altijd moeten geven. Of nooit mogen geven?

Ieder zijn en haar wijze van geven en ontvangen, verbonden aan haar en zijn verhaal en ervaringen. Het is een kunst is om passend te geven of te ontvangen (contextuele benadering, Nagy). Passend bij jou, de ander, de relatie, de situatie.

En dat doet allemaal mee met voedselhulp: je eigen verhaal en ervaringen met betrekking tot welvaart en armoede. Je eigen verhaal en ervaringen met betrekking tot geven en ontvangen.

Armoedebestrijding door structurele maatregelen én met voedselhulp zo lang en waar nodig, is volgens mij heilzaam voor mensen. Als alle mensen betrokken bij voedselhulp zoeken naar wat en hoe passend te geven en te ontvangen, passend bij jou, de ander, de relatie en de situatie, dan moet het mogelijk zijn voedselhulp te geven op een manier die mensen hoog houdt.